

Oslo

Oslobygg KF

Kunstmanual FDVU

Sted og prosess Oslobygg / Vedlikeholde+ / SKOK.no+ / Leveransekrav/manualer (SKOK)
Sist godkjent dato 01.02.2023 (Anne Løseth)

Dokumentkategori SKOK-dokument
Dokumentansvarlig Finn Einar Steen

Innhold

1 Innledning	3
2 Installasjoner	4
2.1 Risikovurdering	4
2.2 Momenter til risikovurdering	4
3 Lovverk og retningslinjer – ikke uttømmende	7
3.1 SKOK	7
3.2 Interkontrollforskriften	7
3.3 Lekeplassforskriften	7
3.4 Forskrift om miljørettet helsevern i skoler og barnehager mv.	9
3.5 Forskrift om miljørettet helsevern	9
3.6 Produktansvarsloven	10
3.7 Produktkontrollloven	10
4 Referanseliste	11

Sted og prosess Oslobygg / Vedlikeholde+ / SKOK.no+ / Leveransekrav/manualer (SKOK)
Sist godkjent dato 01.02.2023 (Anne Løseth)

Dokumentkategori SKOK-dokument
Dokumentansvarlig Finn Einar Steen

1 Innledning

Leveranse av kunst til Oslobygg KF (OBF) eiendommer utløser, som alle andre leveranser av installasjoner, krav om dokumentasjon. Dokumentasjonen er underlag for å sikre riktig og trygg bruk, slik at installasjonen i seg selv eller bruk av installasjonen ikke medfører fare for personer, byggverk eller miljø. Det er en forutsetning at alle kunstverk OBF skal forvalte må tilfredsstille krav satt i lovverk, Oslo kommunes bestemmelser, Norsk Standard, samt Kulturetatens og OBFs egne retningslinjer.

For at OBF skal godkjenne forvaltningsansvar for kunstprosjekter, er det en forutsetning at prosjektet overleveres med dokumentasjon iht. informasjonstyper etter NS3456 – FDVU-dokumentasjon. Det skal kun leveres dokumentasjon som er relevant for det enkelte prosjektet.

I denne manualen står det utdrag fra lovverk og bestemmelser som var gjeldende høsten 2021. Det vil være det til enhver tid gjeldende lovverk som gjelder, og det er opp til den som skal levere dokumentasjon til OBF å sørge for at det er gjeldende lovverket som er lagt til grunn for dokumentasjonen som overleveres.

2 Installasjoner

2.1 Risikovurdering

Alle installasjoner skal risikokartlegges og risikovurderes, og risikobegrensende tiltak skal vurderes.

- Hva kan gå galt?
- Hva kan vi gjøre for å forhindre dette?
- Hva kan vi gjøre for å redusere konsekvensene dersom det skjer?
- Lag gjerne en grafisk fremstilling – risikomatrise. Alle punkter som er relevante skal vurderes.
- Redegjør skriftlig for konklusjon.

Eksempel på et hjelpemiddel i utforming av risikokartlegging og risikovurdering:

		Konsekvens				
Sannsynlighet		A Ufarlig	B En viss fare	C Farlig	D Kritisk	E Svært kritisk
	5 Svært sannsynlig					
	4 Meget sannsynlig					
	3 Sannsynlig					
	2 Mindre sannsynlig					
	1 Lite sannsynlig					

Note: Figur som viser konsekvens og sannsynlighet til bruk i risikovurdering.

2.2 Momenter til risikovurdering

Risiko forbundet med kunstverket og dets plassering:

- Fundamentering og festemetoder i forhold til størrelser, høyde, vekt, samt eventuell sokkel/inngjerding.

Risiko for personskade:

- Klemfare, kuttfare, kvelningsfare, fallhøyde, allergi/forgiftning, drukning og så videre.

Risiko for bygning og/eller miljøpåvirkning:

- Materialvalg (gassing, gift), overvannshåndtering.

Risiko for utfordrende vedlikehold:

Sted og prosess	Oslobygg / Vedlikeholde+ / SKOK.no+ / Leveransekrav/manualer (SKOK)	Dokumentkategori	SKOK-dokument
Sist godkjent dato	01.02.2023 (Anne Løseth)	Dokumentansvarlig	Finn Einar Steen

- Materialvalg (holdbarhet og toksilogiske farer), plassering av kunstverket, utforming (bevegelige deler og risiko for slitasje), mulighet for å erstatte/ få tak i nye deler?

Risiko- og konsekvensbegrensende tiltak kan f.eks. være:

- Fallunderlag
- Sokkel
- Inngjerding
- Har kunstverket bevegelige deler?
 - Hva kan gjøres for å unngå klem-, kutt- eller kvelningsfare
- Hvilket miljø skal kunstverket være plassert i?
 - F.eks. setter barneskole andre krav enn voksenopplæring
 - Er verket tilgjengelig for allmennheten?
 - Er det ment å gå under, brukes, klatres på?
 - Skal verket være tilpasset universell utforming?
- Lyd/ lys/ luft/ avgassing/ toksikologiske vurderinger
 - Kan giftige eller miljøskadelige materialer erstattes med godkjente materialer (substitusjonsplikt iht. lovverket)?
- Fukt – Avrenning til byggverk/ drukningsfare osv.
 - Dybde på vannspeil – Regelverket sier høyst 20 cm
 - Overvannshåndtering – Finnes det tiltak som vil forhindre problemer med drenering? Hva menes?

2.3 Krav til FDVU-dokumentasjon

For at OBF skal godkjenne forvaltningsansvar for kunstprosjekter, er det en forutsetning at prosjektet overleveres med dokumentasjon iht. informasjonstyper etter NS3456. Det skal kun leveres dokumentasjon som er relevant for det enkelte prosjektet.

- Kravoppnåelse
 - Oppfyllelse av kontraktskrav, forskriftskrav, eventuelt normkrav
- Attestasjon
 - Bekreftelse av egenskaper, eks. tilstrekkelig bæring i festemateriell
 - Sertifikater, godkjenninger, tillatelser og samsvarserklæring
- Beskrivelse
 - Systembeskrivelse – Hvordan installasjonen er satt sammen
 - Ved funksjonelle kunstverk må vi vite hvordan verket fungerer for å kunne drifte og vedlikeholde
 - Ved statiske kunstverk må vi vite fremgangsmåte ved eventuell demontering/ dekonstruksjon/ flytting og remontering
 - Funksjonsbeskrivelse – Beskriver virkemåte og ytelser
 - F.eks. temperaturer, mengder, bevegelser, mv.
 - Forventet levetid på hele eller deler av kunstverket
- Drift
 - Informasjon til teknisk-/ driftspersonell som gjelder kontroller og aktiviteter for å opprettholde installasjonens egenskaper, ytelser og funksjoner
- Vedlikehold
 - Beskrivelse av aktiviteter for å opprettholde installasjonens kvalitetsnivå i tiltenkt levetid – herunder forventet konservering/ restaureringsbehov
 - Eks. utskiftning av kritiske komponenter og del-elementer, samt oppdatering av programvare for smarte produkter
- Produktinformasjon

Sted og prosess	Oslobygg / Vedlikeholde+ / SKOK.no+ / Leveransekrav/manualer (SKOK)	Dokumentkategori	SKOK-dokument
Sist godkjent dato	01.02.2023 (Anne Løseth)	Dokumentansvarlig	Finn Einar Steen

- Informasjon om produkters egenskaper utarbeidet av produsent, importør eller distributør
- Eksempler kan være:
 - Produktdatablad
 - Sikkerhetsdatablad
 - Fargekoder
 - Typebetegnelser
 - Mv.
- Bruksanvisning
 - Til forbruker som grunnlag for sikker og rett bruk hvor dette måtte være aktuelt
- Protokoll
 - Registrering og måling på egenskaper, ytelser og funksjon. Målinger som viser at f.eks. lyd, lys, akustikk eller lignende er innenfor grenseverdier
 - El-tilsyn
 - Helse
 - Estetisk ift. kunstners krav
 - Eventuell erstatning i form av reparasjon dersom skader oppstår som følge av «dårlig» materialvalg/ tekniske løsninger/ forfall tidligere enn forventet levetid
- Identifikasjon
 - Identifikasjon av komponenter og systemer, eventuelt plassering
 - Unik identifikasjon, f.eks. OKK-nummer
 - Type-identifikasjon, f.eks. komponentliste basert på typer; treverk, metaller, der dette ikke er åpenbart, hvis dette er tidskritisk for installasjonen eller oppfølgingen av denne
- Tegning
 - «Som bygget»-tegning
 - Oppdatert med avvik mellom prosjektert og faktisk utførelse
- Bilder
 - Elektronisk informasjon der dette er formålstjenlig
 - F.eks. bilde av skjulte komponenter og tekniske installasjoner som har betydning for FDVU av installasjonen

Disse 11 informasjonselementene er elementer som standarden har definert. Det leveres der det er aktuelt for det konkrete kunstverket/installasjonen.

3 Lovverk og retningslinjer – ikke uttømmende

3.1 SKOK

Standard kravspesifikasjon for Oslo kommune (SKOK) er kravspesifikasjoner – styrende dokumenter som inneholder krav til ulike typer formålsbygg. De er vedtatt av byrådet, og forvaltes av byrådsavdelingen for finans. SKOK revideres ved jevne mellomrom, og det er den til enhver tid gjeldende versjon som skal benyttes.

SKOK punkt 244:

- KUNST OG UTSMYKNING * 244
 - Kunstnerisk utsmykking skal følge Oslo kommunes regelverk for utsmykking av kommunale bygg i Oslo. Plassering og sikring av ny og/ eller eksisterende kunst, samt materialvalg skal avklares i samråd med kunstutvalget i kunstprosjektet så tidlig som mulig. Hvis kunst plasseres på lekeplass, skal den også tilfredsstillende krav i Lekeplassforskriften

Vi peker på funksjonelle krav, tekniske og funksjonelt begrunnede krav.

All kunst plassert på uteområder skal være risikovurdert med hensyn til kunstverkets størrelse, utforming, materialvalg og innfesting. Risikovurderingen må sees opp mot eiendommens faktiske bruk, og om dette er forenlig med eiendommens formål og brukere. Eksempelvis grunnskole eller videregående. Hvis kunsten plasseres på lekeplass som definert i Lekeplassforskriften §4, skal det særlig vurderes om den tilfredsstillende kravene i Lekeplassforskriften. Dokumentasjon på leveransen følger kravene på FDVU satt i SKOK, samt NS3456.

3.2 Interkontrollforskriften

§1. Formål

Gjennom krav om systematisk gjennomføring av tiltak, skal denne forskrift fremme et forbedringsarbeid i virksomhetene innen:

- Forebygging av uhell og ulykker forbundet med egen lovlig aktivitet

§5. Innholdet i det systematiske helse-, miljø- og sikkerhetsarbeidet
Krav til dokumentasjon

Annet ledd punkt 6: Kartlegge farer og problemer og på denne bakgrunn vurdere risiko, samt utarbeide tilhørende planer og tiltak for å redusere risikoforholdene.

3.3 Lekeplassforskriften

§1. Formål

Denne forskriften har til formål å forebygge at lekeplassutstyr medfører helseskade for brukere eller tredjepart når utstyret brukes til de formål det er beregnet for eller slik det kan forventes at barn bruker det.

Sted og prosess	Oslobygg / Vedlikeholde+ / SKOK.no+ / Leveransekrav/manualer (SKOK)	Dokumentkategori	SKOK-dokument
Sist godkjent dato	01.02.2023 (Anne Løseth)	Dokumentansvarlig	Finn Einar Steen

§3. Hvem er ansvarlig

Produsenter, leieprodusenter, ervervsimportører, distributører, detaljister og andre som omsetter, formidler eller på annen måte behandler lekeplassutstyr, er ansvarlige for at kravene i forskriften er oppfylt.

§4. Definisjoner

Med lekeplass menes ethvert areal, opparbeidet eller naturlig, som er tilgjengelig og som er tilrettelagt for barns lek.

Med lekeplassutstyr forstås alle installasjoner og/ eller delkomponenter med tilhørende underlag, som er konstruert, produsert eller markedsført med den hensikt å bli installert på lekeplasser, med sikte på individuell eller kollektiv lek.

Med nytt lekeplassutstyr menes lekeplassutstyr som installeres etter at denne forskriften er fastsatt.

Med eksisterende lekeplassutstyr menes lekeplassutstyr som er blitt installert før denne forskriften ble fastsatt.

§6. Fysiske og mekaniske egenskaper

Utstyr skal være konstruert og bygget slik at det er mulig for brukeren(e) å snu eller forlate utstyret uten å måtte utsette seg for en enda større utfordring med tilhørende risiko for helseskade.

Utstyr eller deler av metall som kan utgjøre en risiko for frostskafer, skal være behandlet eller dekket av materiale som isolerer mot kulde, slik at frostskafer unngås.

Alle deler, tilgjengelige for bruker eller tredjepart, skal ha tilstrekkelige avrundete kanter og hjørner for å hindre skade.

§8. Kjemiske egenskaper

Lekeplassutstyr skal ikke inneholde, avgi eller danne stoffer og produkter som er klassifisert som helsefarlige i en slik konsentrasjon eller form at de kan medføre helsefare for barn eller tredjepart.

§10. Sikkerhetssoner

Det skal være en sikkerhetssone rundt hvert lekeplassutstyr. Størrelsen på sikkerhetssonen vil avhenge av fallhøyden og må sees i sammenheng med det areal aktiviteten dekker. Sikkerhetssonen fastsettes særskilt for det enkelte utstyr.

§11. Fallunderlag

Lekeplassutstyr skal være utformet, konstruert og plassert slik at risikoen for at brukere eller tredjepart skades på grunn av fall fra utstyret, er redusert til et minimum.

For at lekeplassutstyret skal kunne tas i bruk, må utstyrets fallunderlag være støtdempende. Dette gjelder ved fallhøyder på over 60 cm. Kravet til fallunderlagets støtdempende evne vil avhenge av fallhøyden for det enkelte utstyr.

Hvis syntetiske matter eller gummiheiler brukes som fallunderlag ved fallhøyde over 60 cm, skal den støtdempende evnen kunne dokumenteres.

Sted og prosess	Oslobygg / Vedlikeholde+ / SKOK.no+ / Leveransekrav/manualer (SKOK)	Dokumentkategori	SKOK-dokument
Sist godkjent dato	01.02.2023 (Anne Løseth)	Dokumentansvarlig	Finn Einar Steen

Fjell, betong og asfalt skal ikke brukes som fallunderlag.

§15. Produktinformasjon

En produktveiledning skal følge med utstyret ved markedsføring og salg. Den skal inneholde opplysninger om plassering og evt. fundamentering av utstyret, om sikkerhetssoner, om fallunderlag, om vedlikehold mv.

Monteringsanvisningen skal være utfyllende og inneholde en deloversikt. Det ferdige produkt skal skisseres. Opplysninger om nødvendig verktøy eller hjelpemidler skal oppgis.

Det skal gis opplysninger om anbefalt bruksområde og hvilken aldersgruppe utstyret er beregnet for. Om utstyret kun er beregnet på innendørs bruk, skal dette oppgis.

3.4 Forskrift om miljørettet helsevern i skoler og barnehager mv.

§7. Generelle krav

Virksomheter som omfattes av forskriften, skal være helsemessig tilfredsstillende.

Virksomhetene skal planlegges, bygges, tilrettelegges og drives slik at forskriftens bestemmelser om trivsels-, helse-, hygiene- og sikkerhetsmessige forhold oppfylles på en allment akseptert måte.

§14. Sikkerhet og helsemessig beredskap

Virksomheten skal planlegges og drives slik at skader og ulykker forebygges.

3.5 Forskrift om miljørettet helsevern

§7. Overordnet krav

Virksomheter og eiendommer skal planlegges, bygges, tilrettelegges, drives og avvikles på en helsemessig tilfredsstillende måte, slik at de ikke medfører fare for helseskade eller helsemessig ulempe.

Med helsemessig ulempe menes forhold som etter en helsefaglig vurdering kan påvirke helsen negativt og som ikke er helt uvesentlig.

Når det er grunn til å anta at planlagte eller eksisterende virksomheter og eiendommer kan medføre fare for helseskade eller helsemessig ulempe, skal den ansvarlige for virksomheten utføre de beskyttelsestiltak og ta de forholdsregler som ellers er nødvendige for å forebygge, hindre eller motvirke at slik virkning oppstår.

§9. Helsemessige ulemper som virksomhet eller eiendom påfører omgivelsene

C) Virksomheter skal planlegges, drives og avvikles slik at ulykker og skader forebygges.

Krav i forbindelse med materialbruk:

- Monteringsanvisning
- Demonteringsanvisning
- HMS
- Bærekraft

Sted og prosess	Oslobygg / Vedlikeholde+ / SKOK.no+ / Leveransekrav/manualer (SKOK)
Sist godkjent dato	01.02.2023 (Anne Løseth)

Dokumentkategori	SKOK-dokument
Dokumentansvarlig	Finn Einar Steen

3.6 Produktansvarsloven

§1-2. Definisjoner

- (1) Med «produkt» menes alle slags varer og løsøre hva enten det er naturprodukt eller industriprodukt, råvare eller ferdigprodukt, delprodukt eller hovedprodukt, også om produktet er innføyd i annet løsøre eller i fast eiendom.

§1-3. Den ansvarlige

- (1) Ansvarlig som «produsent etter loven er:
 - a. Enhver som tilvirker eller frambringer et produkt som definert i §1-2 nr. 1.

§2-1. Ansvarsgrunnlaget

- (1) Produsenten plikter å erstatte skade som hans produkt volder og som skyldes at det ikke byr den sikkerhet som en bruker eller allmennheten med rimelighet kunne vente (heretter kalt sikkerhetsmangel). Ved vurderingen av den sikkerhet som kunne ventes, tas hensyn til alle forhold som har sammenheng med produktet, dets presentasjon, markedsføring og påregnelig bruk.

§2-3. Skade som omfattes

1. Loven gjelder skade på:

- a. Person eller
- b. Ting som
 - Er av et slag som normalt er bestemt for privat bruk eller forbruk, og
 - Ble brukt av skadelidte hovedsakelig til privat bruk eller forbruk.

3.7 Produktkontrolloven

§1. Lovens formål

Denne lov har til formål å:

- a) Forebygge at produkter og forbrukstjenester medfører helseskade, herunder sørge for at forbrukerprodukter og forbrukertjenester er sikre
- b) Forebygge at produkter medfører miljøforstyrrelser, bl.a. i form av forstyrrelse av økosystemer, forurensning, avfall, støy og lignende
- c) Forebygge miljøforstyrrelse ved å fremme effektiv bruk av energi i produkter

§3. Aktsomhetsplikt mv.

Den som produserer, innfører, omsetter, bruker eller på annen måte behandler produkt som kan medføre virkning som nevnt i §1, skal vise aktsomhet og treffe rimelige tiltak for å forebygge og begrense slik virkning.

Den som produserer eller innfører produkt plikter å skaffe seg slik kunnskap som er nødvendig for å vurdere om det kan medføre virkning som nevnt i §1.

§3 a. Substitusjonsplikt

Virksomheten som bruker produkt med innhold av kjemisk stoff som kan medføre virkning som nevnt i §1, skal vurdere om det finnes alternativ som medfører mindre risiko for slik virkning. Virksomheten skal i så fall velge dette alternativet, hvis det kan skje uten urimelig kostnad eller ulempe.

Sted og prosess	Oslobygg / Vedlikeholde+ / SKOK.no+ / Leveransekrav/manualer (SKOK)
Sist godkjent dato	01.02.2023 (Anne Løseth)

Dokumentkategori	SKOK-dokument
Dokumentansvarlig	Finn Einar Steen

4 Referanseliste

Standard Norge. *Dokumentasjon for forvaltning, drift, vedlikehold og utvikling for bygninger og tilhørende uteområder (NS 3456 FDVU-dokumentasjon).*

Internkontrollforskriften. *Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter.*

Lekeplassforskriften. *Forskrift om sikkerhet ved lekeplassutstyr.*

Forskrift om miljørettet helsevern i skoler mv. *Forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler mv.*

Forskrift om miljørettet helsevern. *Forskrift om miljørettet helsevern.*

Produktansvarsloven. *Lov om produktansvar.*

Produktkontrollloven. *Lov om kontroll med produkter og forbrukertjenester.*